

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07- 1071593
Konu : Soru Önergesi

31.08.2022

Sayın Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Siirt Milletvekili

İlgi : 19.07.2022 tarihli ve 7/68407 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Yazılı soru önergelerinin cevaplandırılmasına ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Süreyya Sadı BİLGİÇ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı (5 Sayfa)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

EK

CEVAPLAR:

Cevap 1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanlığına sunulan yazılı soru önergeleri ile ilgili işlemler Anayasa ve İçtüzük hükümlerine uygun olarak yerine getirilmektedir.

TBMM İçtüzüğü'nün "Yazılı soru" başlıklı 96'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında, TBMM Başkanı tarafından İçtüzük şartlarına uygun görülen önergelerin Gelen Kâğıtlar Listesinde yayımlanacağı ve ilgili Cumhurbaşkanı yardımcıları ile bakanlara gönderileceği hüküm altına alınmıştır. İçtüzük'ün 96'ncı maddesinin birinci fıkrasına göre yazılı soru; *"kısa, gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sürülmeksizin; kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önerge ile yazılı olarak cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir."* Aynı maddenin ikinci fıkrasının son cümlesi ile de yazılı soru önergelerine belge eklenemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Yine İçtüzük'ün 97'nci maddesi de *"başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan konular"* ve *"tek amacı istişare sağlamaktan ibaret konular"*ı içeren soruların Başkanlıkça kabul edilmeyeceğini hükme bağlamıştır. TBMM İçtüzüğü'nün 67'nci maddesinin ikinci fıkrası ise *"Başkanlığa gelen yazı ve önergelerde kaba ve yaralayıcı sözler varsa, Başkan, gereken düzeltmelerin yapılması için, o yazı veya önergeyi sahibine geri verir."* hükmünü haizdir.

Diğer taraftan, Anayasa'nın 138'inci maddesinin üçüncü fıkrası *"görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz."* hükmünü içermektedir.

Bu hükümler çerçevesinde, TBMM Başkanlığına sunulan yazılı soru önergeleri, yukarıda anılan hükümler ile Anayasa ve İçtüzük'te öngörülen emredici diğer hükümlere uygunluğu bakımından değerlendirilmekte; yapılan değerlendirme sonucunda soru önergeleri TBMM Başkanı'nca işleme alınmakta veya sahibine iade edilmektedir. Bu kapsamda Anayasa veya İçtüzük'e aykırılık taşıyan soru önergeleri TBMM Başkanı'nca işleme alınmamakta ve iadeye konu edilmektedir.

Belirtilmelidir ki, Anayasa'nın ve TBMM İçtüzüğü'nün yukarıda yer verilen hükümlerine konu

- Kısa olma,
- Gerekçesiz olma,
- Kişisel görüş içermeme,
- Kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeme,
- Başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan konulara ilişkin olmama,
- Tek amacı istişare sağlamaktan ibaret konular hakkında olmama,
- Kaba veya yaralayıcı söz içermeme ve
- Yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili olmama

koşullarının tamamının yazılı soru önergelerinde katı bir şekilde aranılması durumunda önergelerin kâhir ekseriyetinin Anayasa ve İçtüzük hükümleri uyarınca işleme alınmaması gerekecektir. Ancak Başkanlığımızca, milletvekillerinin denetim yetkilerini etkin bir şekilde kullanabilmelerini teminen ilgili Anayasa ve İçtüzük hükümleri geniş yorumlanmakta ve önergeler üzerinde çok katı bir denetim icra edilmemektedir. Ayrıca soru önergelerinin iade yazısında, önergenin tarihi, muhatabı, Anayasa veya İçtüzük'e aykırı görülen soru, sorular veya kısımları ve aykırılık sebebi ile iade gerekçesinde belirtilen hususlar doğrultusunda düzeltildiği takdirde önergenin işleme alınabileceği belirtilmektedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Cevap 2, 3, 4, 5, 6 ve 7.- 27. Yasama Döneminde önerge tarihi itibarıyla TBMM Başkanlığınca işleme alınan soru önergelerinin muhatapları ve son durumlarına göre dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Önerge muhatapları tarafından soru önergesi konusunun kendi yetki alanlarında olmadığı şeklinde verilen cevaplara ilişkin bir veri tutulmamaktadır.

Muhatap	İşleme Alınan	Önerge Sahibi Tarafından Geri Alınan	Süresi İçinde Cevaplanan	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplanan	Cevaplanmadığı Gelen Kağıtlarda İlan Edilen	15 Günlük Cevaplanma Süresi Devam Eden
Genel Toplam	68363	8	8147	34328	23334	2546
TBMM Başkanlığı	345		331		12	2
Cumhurbaşkanı Yardımcılığı	8632	2	2192	4122	2259	57
Adalet Bakanlığı	8287		111	1195	6717	264
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	813		303	418	7	85
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	1205			403	607	195
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	4853	1	743	3045	769	295
Dışişleri Bakanlığı	1452		239	1142	65	6
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	2452	1	253	1962	127	109
Gençlik ve Spor Bakanlığı	1689		142	1323	90	134
Hazine ve Maliye Bakanlığı	2722		299	1918	456	49
İçişleri Bakanlığı	6472		172	2783	3327	190
Kültür ve Turizm Bakanlığı	2096	1	56	1235	686	118
Millî Eğitim Bakanlığı	4236		988	2839	269	140
Millî Savunma Bakanlığı	994		46	839	81	28
Sağlık Bakanlığı	5553	2	66	1397	3915	173
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	1137		84	555	434	64
Tarım ve Orman Bakanlığı	6712	1	766	4411	1096	438
Ticaret Bakanlığı	1926		462	960	414	90
Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	3414		860	2280	165	109
Mülga Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	3373		34	1501	1838	

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Cevap 8.- 27. Yasama Döneminde önerge tarihi itibarıyla Halkların Demokratik Partisine mensup milletvekillerince sunulan ve TBMM Başkanlığınca işleme alınan soru önergelerinin muhatapları ve son durumlarına göre dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Muhatap	İşleme Alınan	Süresi İçinde Cevaplanan	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplanan	Cevaplanmadığı Gelen Kağıtlarda İlan Edilen	15 Günlük Cevaplanma Süresi Devam Eden
Genel Toplam	15653	1327	4406	9229	691
TBMM Başkanlığı	49	44		4	1
Cumhurbaşkanı Yardımcılığı	1459	588	311	542	18
Adalet Bakanlığı	5582	47	602	4736	197
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	209	31	125	3	50
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	306		63	181	62
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	625	67	400	106	52
Dışişleri Bakanlığı	114	17	91	4	2
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	414	31	345	23	15
Gençlik ve Spor Bakanlığı	118	7	99	4	8
Hazine ve Maliye Bakanlığı	292	24	216	47	5
İçişleri Bakanlığı	2156	4	5	2067	80
Kültür ve Turizm Bakanlığı	243	4	136	87	16
Milli Eğitim Bakanlığı	803	171	540	45	47
Milli Savunma Bakanlığı	111	6	90	10	5
Sağlık Bakanlığı	976	5	236	717	18
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	49	1	28	19	1
Tarım ve Orman Bakanlığı	695	61	402	133	99
Ticaret Bakanlığı	274	96	154	21	3
Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	357	121	215	9	12
Mülga Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	821	2	348	471	

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Cevap 9.- 27. Yasama Döneminde önerge tarihi itibarıyla TBMM Başkanlığınca işleme alınan ancak muhatapları tarafından cevaplanmayan soru önergelerinin önerge sahibi milletvekillerinin mensubu bulundukları siyasi partilere göre dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Siyasi Parti	Önerge Sayısı
Adalet ve Kalkınma Partisi	7
Cumhuriyet Halk Partisi	10960
Halkların Demokratik Partisi	9229
Milliyetçi Hareket Partisi	355
İYİ Parti	1424
Türkiye İşçi Partisi	89
Demokrat Parti	6
Memleket Partisi	545
Demokrasi ve Atılım Partisi	39
Demokratik Bölgeler Partisi	2
Saadet Partisi	147
Zafer Partisi	40
Bağımsız	491
Genel Toplam	23334

Cevap 10, 11, 12 ve 13.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, görevini Anayasa, TBMM İçtüzüğü ve kanunlarla ortaya konulan esaslar çerçevesinde yürütmektedir. Ancak bu görevi yürütürken Anayasa, TBMM İçtüzüğü veya kanunlarda tanınmayan bir yetki kullanılması ya da bunlarda gösterilenden farklı bir usul izlenilmesi Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 6'ncı maddesinde yer alan "*hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı*" hükmü karşısında mümkün değildir.

İçtüzük'ün 99'uncu maddesinin birinci fıkrasında yazılı sorunun cevabının bir Cumhurbaşkanı yardımcısı veya ait olduğu bakanlık eliyle Meclis Başkanlığına sunulacağı, Meclis Başkanının bu cevabı derhal soru sahibine ileteceği ve süresi içerisinde gelen cevapların alındığı günkü veya bir sonraki birleşim tutanağına ekleneceği hükme bağlanmıştır. Aynı maddenin son fıkrasında ise süresi içerisinde cevaplandırılmayan yazılı soru önergelerinin gelen kâğıtlar listesinde ilan edileceği ve bu durumun Cumhurbaşkanı yardımcısına veya bakanlara gönderileceği düzenlenmiştir.

Başkanlığımızca mezkûr İçtüzük hükmü çerçevesinde yazılı soru önergelerinin cevapları önerge sahibinin adı, esas numarası ve konu uyumluluğu açısından kontrol edilerek soru sahibine iletilmektedir. Süresi içerisinde gelen cevaplar, alındığı günkü veya bir sonraki birleşim tutanağına eklenmekte, süresi içerisinde cevaplandırılmayan yazılı soru önergeleri gelen kâğıtlar listesinde ilan edilmekte ve bu durum yazılı soru önergelerinin muhataplarına bildirilmektedir. Bu kapsamda, Cumhurbaşkanı Yardımcısı veya bakanlarca süresi içinde cevaplandırılmamış olan yazılı soru önergelerinin bu durumları 280 ayrı gelen kâğıtlar listesinde ilan edilmiş ve 470 ayrı yazı ile önerge muhataplarına bildirilmiştir.

Bunun dışında Anayasa ve İçtüzük'te Başkanlığımıza soru önergelerinin cevaplandırılmasına veya gelen cevapların içeriğine yönelik denetim görev ve yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla önergelerin cevaplandırılması noktasında Başkanlığımızın yetkisi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

önerge muhatabı ve sahibi arasında hakemlik yapmak değil yalnızca koordineyi sağlamakla sınırlıdır. Bu konudaki sorumluluk önergenin muhatabı olan ve cevabı gönderen Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakana aittir.

Bununla birlikte önceki yasama dönemlerinde olduğu gibi bu yasama döneminde de Başkanlığımızca yaklaşık 6 aylık zaman dilimlerinde Cumhurbaşkanı yardımcısı ile bakanlıklara yazılı soru önergelerinin cevaplandırılma durumunu gösteren yazı yazılmakta ve bu yazıda yazılı soru önergelerine süresi içerisinde cevap verilmesi ve verilecek cevapların TBMM'nin saygınlığına uygun olacak şekilde soruları tam olarak karşılayan, yeterli ve tatminkâr nitelikte hazırlanması hususu iletilmektedir. Nitekim 27'nci Yasama Döneminde 26.10.2018, 05.07.2019, 17.01.2020, 10.08.2020, 29.01.2021, 09.07.2021, 18.01.2022 ve 07.07.2022 tarihlerinde Cumhurbaşkanı yardımcısı ile bakanlıklara bu minvalde yazılar yazılmıştır.

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında TBMM Başkanlığınca yazılı soru önergeleri ve cevapları ile ilgili işlemler Anayasa ve TBMM İçtüzüğü'nde öngörülen yetkiler ve usuller çerçevesinde gerçekleştirilmekte; ayrıca yazılı soru önergelerinin süresi içerisinde ve yeterli içerikle cevaplandırılması konusunda Cumhurbaşkanı yardımcısı ile bakanlıklar nezdinde gerekli girişimlerde bulunmaktadır.

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR